

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

**щодо забезпечення самостійної роботи студентів
з дисципліни**

**«МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ
ЛЮДИНИ»**

(для бакалаврів)

МАУП

КИЇВ 2016

Підготовлено професором кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Мацко А.С. та доцентом кафедри Шашковою-Журавель І.О.

Затверджена на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства (протокол № 8 від 21.04.2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту права Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол №4/1 від 29.04.2016 р.)

Мацко А.С., Шашкова-Журавель І.О. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни „Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини” (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2016.

Методична розробка містить пояснювальну записку, тематичний план дисципліни, перелік тем для самостійного вивчення та завдання до них, список літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів з дисципліни "Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини" – сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів з дисципліни " Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини " полягає у засвоєнні відповідних знань, їх закріпленні та систематизації, а також їх застосуванні при виконанні практичних завдань. Самостійна робота забезпечує підготовку студентів до поточних аудиторних занять.

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни " Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини " визначається навчальною програмою цієї дисципліни, а також цими методичними матеріалами.

Основними формами самостійної роботи студентів з дисципліни

" Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини " є:

1) опрацювання прослуханого лекційного матеріалу, обов'язкових та додаткових літературних джерел;

2) виконання домашніх завдань;

3) вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання

4) підготовка до різних форм поточного контролю;

5) пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою;

6) написання реферату за заданою проблематикою;

7) аналітичний розгляд наукових публікацій;

У процесі самостійної підготовки до практичних занять студенти повинні опрацювати прослуханий лекційний матеріал, всебічно розглянути

зміст питань, що виносяться на заняття, опрацювати навчальну літературу, відповідні нормативно-правові акти. Перевірку засвоєння знань студенти здійснюють за допомогою питань для самоконтролю, які охоплюють основні положення, що підлягають самостійному засвоєнню студентами відповідно до кожної, передбаченої для самостійного вивчення теми дисципліни „ Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини ”

Поряд з питаннями для самоконтролю та практичними завданнями кожна тема, яка виносяться на самостійне вивчення передбачає декілька тестових завдань для самоконтролю. Тестові завдання для самоконтролю складено відповідно до програми навчальної дисципліни „ Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини ” для поточної перевірки знань студентів.

Виконуючи пропоновані завдання студенти закріплюють знання про загальні та специфічні закономірності міжнародно-правового та національного захисту прав людини.. При цьому вони спираються не тільки на матеріал названого навчального курсу, а й використовують відомості з порівняльного правознавства, конституційного права України та зарубіжних країн, міжнародного права, міжнародного права в галузі захисту прав людини та інших юридичних дисциплін, що допоможе студентам підготуватися до заліків та іспитів. Головна мета запропонованих тестів – забезпечити засвоєння студентами норм, основних принципів та інститутів, спрямованих на захист прав особи, що існують на універсальному та регіональному рівнях.

Виконання домашнього завдання з дисципліни “ Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини ” має на меті закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студента з навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання. Поряд із вивченням законодавства доречно вивчати і аналізувати також практику його реалізації, обставини і причини прийняття актів, які вивчаються, відношення до них практиків і громадськості. Обсяг об’єктів порівняльного вивчення повинен бути максимально вичерпним.

Практичні завдання, передбачені для кожної теми, що підлягає самостійному засвоєнню включають в себе підготовку до тематичних колоквиумів, а також написання рефератів та доповідей за заданими питаннями.

При підготовці до тематичного колоквиуму, вивченню підлягають міжнародно-правові акти, спрямовані на забезпечення захисту прав особи як універсального, так і регіонального рівнів, також національне законодавство України та зарубіжних країн, що стосується регламентації правового статусу особи. Особливу увагу слід приділити засвоєнню рекомендованої основної та додаткової літератури за кожною темою, що передбачає самостійне вивчення.

Одним із важливих засобів у засвоєнні знань є написання рефератів. Написання реферату за заданою проблематикою необхідно починати з власного, добре продуманого вступу. У вступі визначається мета дослідження, з максимально можливою точністю встановлюються рамки теми, що підлягає розгляду, визначаються методи її дослідження. Він служить перехідним містком до основного дослідження. В ньому повинно бути відображено практичне і теоретичне значення теми.

В основній частині роботи мова повинна йти перш за все про зміст досліджуваної проблеми. Наслідком проведеного дослідження можуть бути пропозиції щодо національного законодавства щодо захисту прав людини. У цьому випадку необхідно дати чітке обґрунтування того, чому саме таке рішення є єдино правильним.

Робота повинна завершуватись висновками.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів:

- оцінка “відмінно” – студент повно і всебічно розкриває питання теми, винесені на самостійне опрацювання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідної теми і може аргументовано її доводити;

- оцінка “добре” – загалом рівень знань студентів відповідає викладеному вище, але мають місце деякі упущення при виконанні завдань, винесених на самостійне опрацювання, обґрунтування неточні, не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами;

- оцінка “задовільно” – студент розкрив питання, винесені на самостійне опрацювання, в загальних рисах, розуміє їх суть, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно і не самостійно;

- оцінка “незадовільно” – студент не в змозі дати відповідь на поставлене запитання або відповідь неправильна, студент не розуміє суті питання, не може зробити висновки.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

«Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини»

№	Назва змістового модуля та теми
Змістовий модуль 1. Передумови формування, сутність та структура міжнародно-правового механізму захисту прав людини	
1	Історичні аспекти розвитку системи міжнародно-правового захисту громадянських та політичних прав особи
2	Передумови становлення системи міжнародно-правового захисту соціально-економічних прав особи
3	Поняття та сутність міжнародно-правового механізму захисту прав людини
Змістовий модуль 2. Міжнародно-правові засади захисту прав людини на універсальному та регіональному рівні	
4	Характеристика системи захисту прав особи на універсальному рівні

5	Роль омбудсмена ООН в системі захисту прав особи на універсальному рівні
6	Регіональна система міжнародно-правового захисту особи
Змістовий модуль 3 Система міжнародно-правового контролю дотримання прав особи	
7	Система міжнародно-правового контролю щодо дотримання прав "першого покоління" на універсальному рівні
8	Характеристика системи міжнародно-правового контролю щодо дотримання прав "другого покоління" на універсальному рівні
9	Міжнародний конвенційний механізм забезпечення дотримання універсальних міжнародних стандартів з прав людини
10	Сутність регіонального механізму забезпечення дотримання прав людини
11	Роль Європейського суду з прав людини в системі регіонального міжнародно-правового контролю дотримання прав людини
Разом годин: 120	

МАУП

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з дисципліни

«Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини»

Змістовий модуль 1. Передумови формування, сутність та структура міжнародно-правового механізму захисту прав людини

Тема 2. Передумови становлення системи міжнародно-правового захисту соціально-економічних прав особи

Питання для самоконтролю:

1. Поняття соціально-економічних прав особи
2. Види соціально-економічних прав особи
3. Причини, які обумовлюють „вторинність” соціально-економічних прав
4. Відображення соціально-економічних прав в міжнародних актах універсального характеру
5. Особливості забезпечення соціально-економічних прав особи в колишньому СРСР
6. Закріплення соціально-економічних прав на регіональному рівні
7. Специфіка конституційно-правового закріплення соціально-економічних прав
8. Роль ООН в забезпеченні соціально-економічних прав особи
9. Вплив Міжнародної організації праці на стан дотримання соціально-економічних прав у світі

Практичні завдання

1. Розглянути та проаналізувати Європейську соціальну хартію
2. Вивчити основні положення Декларації основних принципів і прав у сфері праці

3. Підготуватися до колоквіуму за темою „ Реалізація Україною міжнародних норм і програм, спрямованих на організацію соціального партнерства”

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Соціальні права особи характеризуються:

- а) меншою формальною визначеністю у порівнянні з громадянськими і політичними правами
- б) незалежністю можливості їх державного забезпечення від наявних економічних ресурсів
- в) належністю до „ прав третього покоління”

2. Європейська соціальна хартія була прийнята в межах:

- а) СНД
- б) ЄС
- в) Ради Європи

3. Сторонами соціально-партнерських відносин є:

- а) представники профспілок і представники роботодавців
- б) уряд та представники профспілок
- в) уряд, представники профспілок та представники роботодавців

Література: [51-52, 54-57]

Тема 3. Поняття та сутність міжнародно-правового механізму захисту прав людини

Питання для самоконтролю:

1. Поняття міжнародно-правового захисту прав людини
2. Різні підходи до розуміння сутності міжнародного захисту прав людини
3. Поняття міжнародного права захисту прав людини
4. Підходи до класифікації прав людини, що знайшли відображення в структурі Міжнародної Хартії прав людини
5. Місце міжнародного права захисту прав людини в системі міжнародного права
6. Основні тенденції розвитку міжнародного права у сфері прав людини на сучасному етапі
7. Основні правові джерела міжнародного права у сфері захисту прав людини
8. Вплив природно-правової концепції на розвиток міжнародно-правового права у сфері прав людини
9. Наукова думка щодо сутності міжнародного права у сфері прав людини
10. Співвідношення міжнародного права у сфері прав людини з міжнародним гуманітарним права

Практичні завдання

1. Проаналізувати наукову юридичну думку стосовно впливу теорії природного права на розвиток міжнародного права прав людини
2. Законспектувати ключові нормативні положення «Міжнародної хартії прав людини»
3. Скласти порівняльну таблицю галузей міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права

1. Міжнародне право захисту прав людини сформувалось як самодостатня галузь міжнародного права:

- а) за часів Ліги Націй
- б) Після II Світової війни
- в) після розпаду Радянського Союзу

2. «Міжнародний Біль про права» ґрунтується на торііі:

- а) позитивного права
- б) природного права
- в) конвергенції

3. Міжнародні Пакти про права людини 1966 року структуровані на підставі кластифікації прав людини:

- а) за характером людських потреб
- б) за значенням прав для їх носія
- в) за сферами життєдіяльності суспільства

Література: [1-3, 22, 29, 40]

Змістовий модуль 2. Міжнародно-правові засади захисту прав людини на універсальному та регіональному рівні

Тема 4. Характеристика системи захисту прав особи на універсальному рівні

Питання для самоконтролю:

1. Роль Нюрнберзького трибуналу у наданні особі статусу суб'єкта міжнародного права?
2. Питання міжнародної правосуб'єктності індивіда стосовно до міжнародних норм з прав людини?
3. Критерії поділу міжнародних контрольних механізмів захисту прав людини
4. Виникнення і розповсюдження ідеї захисту прав людини на міжнародному рівні.
5. Поява загальнолюдських стандартів прав і свобод особистості.
6. Вплив розвитку людської цивілізації на характер прав і свобод людини
7. Плюралістична наукова думка стосовно проблеми реалізації норм міжнародного права у внутрішньодержавному
8. Форми і способи імплементації міжнародних стандартів в галузі громадянських і політичних прав людини
9. Форми і способи імплементації міжнародних стандартів в галузі соціально-економічних прав людини

Практичні завдання

1. Підготувати аргументи для дискусії за темою: „Внутрішня імплементація: її механізм та роль у реалізації міжнародних стандартів з прав людини
2. Підготувати доповідь за темою: „Проблеми реалізації міжнародних соціальних стандартів в Україні
3. Підготувати реферат за темою „Поняття та види імплементації (плюралістичні погляди вчених)”

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Правом подавати скарги до Комітету ООН з прав людини наділені лише індивіди які знаходяться під юрисдикцією держави-учасниці Факультативного протоколу до:

- а) Загальної Декларації прав людини
- б) Міжнародного пакту про громадянські і політичні права
- в) Міжнародного пакту про соціальні, економічні і культурні права
- г) європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод

2. „ Політичним” органом з прав людини, що складається з представників держав є:

- а) Комітет ООН з прав людини
- б) Комісія ООН з прав людини
- в) обидва вищезазначені органи з прав людини

3. Комісія ООН з прав людини:

- а) обмежує свою контролюючу діяльність категорією громадянських і політичних прав людини та їх порушеннями
- б) обмежує свою діяльність категорією економічних та соціальних прав людини та їх порушеннями
- в) не обмежує свою контролюючу діяльність жодною окремою категорією прав людини

Література: [1-5]

Тема 5. Роль омбудсмена ООН в системі захисту прав особи на універсальному рівні

Питання для самоконтролю:

1. Сфера компетенції омбудсменів
2. Порядок звернення громадян до омбудсменів.
3. Повноваження омбудсменів в зарубіжних країнах
4. Методи діяльності омбудсменів
5. Форми реагування омбудсменів
6. Історія створення інституту омбудсмена в Україні
7. Особливості української моделі омбудсмена
8. Повноваження уповноваженого Верховної Ради з прав людини?
9. Порядок звернення до Уповноваженого з прав людини в Україні?
10. Засоби реагування Уповноваженого з прав людини в зарубіжних країнах

Практичні завдання

1. Підготуватися до колоквіуму на тему: „Передумови створення інституту омбудсмена у світі”
2. Підготувати доповідь на тему: „ Шведська модель омбудсмена”
3. Підготувати реферат на тему: „ Розвиток інституту омбудсмена в Англії”

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Першою державою, в якій було запроваджено інститут омбудсмена є:

- а) Англія
- б) Франція
- в) Швеція
- г) Данія

2. Французький омбудсмен (медіатор) поєднав у собі:

- а) шведську та фінську модель омбудсмена

- б) італійську та іспанську модель омбудсмена
- в) скандинавську і англійську модель омбудсмена

3. У Швеції в 1980 році було запроваджено інститут омбудсмена з рівних можливостей на підставі

- а) закону „ Про рівність можливостей національних меншин”
- б) закону „ Про рівність можливостей інвалідів”
- в) закону „ Про рівність можливостей чоловіків і жінок”

Література: [32-34, 36-38]

Змістовий модуль 3. Система міжнародно-правового контролю дотримання прав особи

Тема 7. Система міжнародно-правового контролю щодо дотримання прав "першого покоління" на універсальному рівні

Питання для самоконтролю:

1. Критерії, за якими поділяються міжнародні контрольні механізми захисту прав людини
2. Функції ЕКОСОП
3. Акт на підставі якого міжнародного-правового акту було створено Комітет ООН з прав людини
4. Функції виконує Комітету ООН з прав людини
5. Доповіді держав в Комітеті ООН з прав людини.
6. Індивідуальні повідомлення у відповідності із Факультативним протоколом.
7. Порядок звернення із скаргою до Комітету ООН з прав людини
8. Порядок розгляду справ в Комітеті ООН з прав людини

9. Завдання Комісії ООН з прав людини

Практичні завдання

1. Підготуйте реферат на тему: „Мета створення та повноваження Комісії ООН з прав людини”
2. Підготуйте реферат на тему: «Засоби реагування Комітету ООН з прав людини до держав-порушниць”
3. Підготуватися до колоквиуму за темою: „Значення нормотворчої діяльності ООН для розвитку держав пострадянського простору”

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Міжнародна організація праці, ЮНЕСКО, ВООЗ – це:

- а) незалежні міжнародні організації, діяльність яких спрямована на захист прав людини
- б) спеціалізовані установи ООН, сфера діяльності яких пов'язана з правами людини
- в) органи Організації Об'єднаних націй

2. Система захисту прав людини, що існує в рамках ООН являє собою:

- а) систему захисту прав людей, що охоплює Західну Європу і США
- б) універсальну інституційну систему прав людини
- в) систему захисту прав людини, що існує на регіональному рівні

3. Органами ООН, до компетенції яких безпосередньо належать питання прав людини не є:

- а) Економічна та Соціальна Рада

- б) Генеральна Асамблея
- в) Верховна Палата ООН з прав людини
- г) Верховний комісар ООН з прав людини

Література: [1, 18, 20, 21-22, 44]

Тема 8. Характеристика системи міжнародно-правового контролю щодо дотримання прав " другого покоління" на універсальному рівні (8 годин)

Питання для самоконтролю:

1. Специфіка контрольного механізму Міжнародної організації праці
2. Тристоронній характеру діяльності МОП
3. Переваги та недоліки контрольного механізму МОП
4. Напрями впливу Міжнародної організації праці з метою захисту прав трудящих у світі
5. Функції Міжнародної організації праці
6. Принципи діяльності Міжнародної організації праці (відповідно до статуту МОП)
7. Функції Міжнародного Бюро праці
8. 7.Характеристика діяльності Генеральної конференції
9. Роль Міжнародної організації праці у забезпеченні ефективної зайнятості
- 10.Вплив Міжнародної організації праці на запобігання та ліквідацію найгірших форм дитячої праці

Практичні завдання

1. Розглянути та узагальнити положення Конвенцій МОП: № 131 „Про встановлення мінімальної заробітної плати” (1970 р.); № 138 „Про мінімальний вік для прийому на роботу” від (1973 р.) ; № 168 „ Про сприяння зайнятості і захист від безробіття” (1988р.); №111 „Про дискримінацію в галузі праці й занять” (1958 р.)
2. Підготувати доповідь на тему: „Участь Міжнародної організації праці в системі захисту прав трудящих-мігрантів та членів їх сімей”
3. Підготувати реферат на тему: „ Заходи, що вживаються Міжнародною організацією праці для захисту окремих категорій трудящих” (розглянути на вибір одну із категорій: жінки, інваліди, неповнолітні)

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Конвенція МОП набуває статусу багатосторонньої міжнародної угоди після її ратифікації як мінімум:

- а) десятьма державами-членами МОП
- б) двома державами –членами МОП
- в) п`ятьма державами-членами МОП

2. Виходячи з положень Конвенції МОП № 138 „ Про мінімальний вік для прийому на роботу” (1973р.) дозволяється встановлювати вік 14 років, як мінімальний вік прийому на роботу для держав:

- а) економіка яких є надзвичайно розвинутою, що обумовлює необхідність залучення великої кількості працюючих за наймом осіб
- б) які характеризуються наявністю постіндустріального суспільства
- в) економіка і система освіти яких є недостатньо розвинутою

3. Рекомендації Міжнародної організації праці:

- а) підлягають ратифікації державами - членами МОП

- б) підлягають ратифікації державами - членами МОП в тому випадку, якщо вони стосуються основних напрямів діяльності Організації
- в) не підлягають ратифікації державами- членами МОП

Література: [22, 30, 42, 51-53]

Тема 10. Сутність регіонального механізму забезпечення дотримання прав людини

Питання для самоконтролю:

1. Передумови прийняття рішення про необхідність створення регіональних механізмів захисту прав людини
2. Порівняльно-правові аспекти Європейської Конвенції з прав людини і Пакту про громадянські і політичні права
3. Структура Європейського суду з прав людини
4. Функції Європейського суду з прав людини?
5. Повноваження Європейської комісії з прав людини
6. Роль, яку відіграє Європейський суд з прав людини у сфері захисту прав людини
7. Суб`єкти звернення із скаргами до Європейського суду з прав людини
8. Справи, що належать до компетенції Європейського суду з прав людини

Практичні завдання

1. Складіть скаргу до Європейського суду з прав людини
2. Підготуйте реферат на тему: « Реформа Комісії і Суду з прав людини»
3. Підготуйте реферат на тему „ Характер діяльності Європейського суду з прав людини”

Тестові завдання для самоконтролю:

- 1. Який із зазначених Міжнародно-правовий актів характеризується найбільш розвинутим контрольним механізмом щодо дотримання його положень:**
 - а) Європейська Конвенція з прав людини та основних свобод
 - б) Загальна Декларація прав людини
 - в) Міжнародний пакт про соціальні, економічні і культурні права

- 2. Основним міжнародно-правовим актом, прийнятим в межах Європи, щодо захисту соціально-економічних прав є:**
 - а) Європейська Соціальна Конвенція
 - б) Європейський Соціальний Пакт
 - в) Європейська Соціальна Хартія

- 3. Європейська Конвенція з прав людини та основних свобод насамперед спрямована на захист:**
 - а) соціальних та економічних прав людини
 - б) громадянських і політичних прав людини
 - в) культурних прав людини

Література: [15, 21-22, 39, 41, 45]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ**ОСНОВНА:**

1. Е. А. Лукашева. Права человека. – М., 2011г.

2. Мицик В.В. Права людини у міжнародному праві: міжнародно-правові механізми захисту: підручник для вузів. - К., 2010
3. Тетарчук І.В., Дяків Т.Є. Міжнародне право: навч. посіб К.: ЦУЛ, 2014
4. Фурса С.Я., Коцюба В.О., Клименко О.М. Як звернутися до Європейського суду з прав людини. Навчальний посібник. - К.: Видавець Фурса С.Я., 2009
5. Загальна декларація прав людини. — К.: Право, 1995. — 19с.
6. Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод (зі змінами та новою редакцією станом на 1 вересня 1999 р.) // Практика Європейського суду з прав людини: Рішення, коментарі. — 1999. — №2. — С. 15-47.
7. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. — К.: Право, 1995. — 12с.
8. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього. — К.: Право, 1995.— 26с.
9. Конвенція о статусе апатридов. — К.: Право, 1995. — 12с.
10. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. — К.: Право, 1995. — 37с.
11. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права. — К.: Право, 1995.- 35 с.
12. Основные принципы, касающиеся роли юристов // Права людини і професійні стандарти для юристів. — К.: Сфера, 2014. — С. 24-28.
13. Основные принципы независимости судебных органов // Права людини і професійні стандарти для юристів. — К.: Сфера, 2014. — С. 28-31.
14. Регламент суду від 4 листопада 1998 року // Практика Європейського суду з прав людини: Рішення, коментарі. — 2012. — № 1. — С. 217-260.
15. Факультативний протокол №1 до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права. — К.: Право, 1995. — 12с.
16. Збірка договорів Ради Європи. - Київ., 2010р.

- 17.Короткий путівник по Європейській конвенції з прав людини. — К.: Центр інформації та документації Ради Європи в Україні, 1998.— 89с.
- 18.Краткий путеводитель по Европейской конвенции о защите прав человека.— Страсбург, 2013.
- 19.Тимченко Л.Д., Кононенко В.П. Міжнародне право: підручник. К.: Знання, 2012
- 20.Арнольд Р., Банашак Б, Вдовіченко С. Права і свободи людини і громадянина в Україні: навч. посіб. К.: Юрінком-Інтер, 2013
- 21.Буткевич В.Г. Міжнародне право. Основні галузі.- К., 2004р.

ДОДАТКОВА:

- 22.Мюллерсон Р.А. Права человека: идеи, нормы, реальность. М., 1991
- 23.Гусейнов Л. Международная ответственность государств за нарушения прав человека. — К., 2004.
- 24.Дженіс М., Кей Р., Бредлі Е. Європейське право у галузі прав людини: джерела і практика застосування. — К.; Будапешт, 2007.
- 25.Рабінович М.П., Хавронюк М.І. Права людини і громадянина.- К., 2004р.
- 26.Кушніренко О.Г., Слінько Т.М. Права і свободи людини і громадянина.Х., 2003
- 27.Аврамова О. Четверте покоління прав людини: постановка проблеми / О. Аврамова, О. Жидкова // Право України. – 2010
- 28.Тихонов А. А. Верховный комиссар ООН по правам человека // Междунар. журн. междунар. права. — 2013. —№ 1.- с. 17-21
- 29.Труженикова Л. Н. Доктрина международного права о положении физического лица // Междунар. журн. междунар. права. — 2014. — № 4.- с. 64-69
- 30.Энтин М. Л. Международные гарантии прав человека: опыт Совета Европы.— М., 2004.

31. Isakovich S. The Truth about Human Rights. — K., 2013.
32. Башимов М.С. Институт уполномоченного по правам человека за рубежом. М., 2012
33. Бойцова В.В. Омбудсмены для университетов? /Правоведение. 2011, №4, с.95-97
34. Бойцова В.В. Институт местного омбудсмена в Великобритании./Правоведение. 2013, №3, с.48-5
35. Карпачова Н. Щорічна доповідь Уповноваженого ВР України з прав людини /<http://www.ombudsmen.kiev.ua>
36. Хаманева Н.Ю. Место и роль института омбудсмена в системе правового контроля /Государство и право. 2011, №2
37. Хаманева Н.Ю. Охрана прав граждан зарубежных стран: институт омбудсмена.(Правовой аспект). /Сб.обзоров. - М., 2011
38. Хаманева Н.Ю. Место и роль института омбудсмена в системе правового контроля. /Правоведение. 2012, с.84-87
39. Право Европейського Союзу. За заг. ред. Муравйова В.І. – К.: Юрінком Інтер, 2010.
40. Білоскурська О. Утвердження та забезпечення прав і свобод людини – головний обов'язок держави / О. Білоскурська // Право України. – 2011. – № 7. – С. 169-174.
41. Антонович М. Міжнародне право: навч. посіб К.: Юрінком Інтер, 2011
42. Энтин М.Л. Международные гарантии защиты прав человека. – М., 2004
- 43.. Баймуратов М.О. Міжнародне право. X, 2009
44. Мовчан А.П. Права человека и международные отношения. - М., 2008. С. 145
45. Дженіс М., Кей Р., Бредлі Є. Європейське право в галузі прав людини: джерела і практика застосування.- К., 2007
46. Док. ООН E/CN.4/Sub.2/1986/7/Add. - Нью-Йорк., 2010

47. Mill J.S. *Utilitarianism, Liberty and Representative Government*. - N.Y., 2011
48. Мюллерсон Р. А. *Воздействие международного права на внутригосударственное*. – М., 2005
49. Тимченко Л. Д. *Международное право*. —Харьков, 2010.
50. Алексеев С. С. *Теория права*. —Харьков, 2008.
51. Сантейн Касс Р. *Против позитивных прав* // Рос. Бюл. По правам человека. Вып. 6, 2012 . – с. 24-29
52. А. Сунгуров. *Права человека как инструмент очеловечивания власти* // *Права человека в России*, № 3, 2013
53. Юлиана Малевич. *Права человека и международная политика*// *Белорусский журнал международного права и международных отношений*.- 2011.- № 3.- С 19-24
54. Локк Д. *Избранные философские произведения*. М., 2007
55. *Материалы Древней Греции*. М., 2005
56. Боргом Ю. *Фома Аквинский*. М., 2007
57. Фромм Е. *Бегство от свободы*. – М.,2000
- 58.1. Величко А. *Развитие идеи естественного права в трудах Чичерина Б.Н.* /*Правоведение*. 2012, №3.- с. 43-48
59. Гроций Г. *О праве войны и мира*. - М., 2006

МАУП